

פניני הדיבור

תורתו של הרב דרוקמן זצ"ל
סביב שולחן השבת

גליון פרשת "דברים"

להצטרפות לקבוצות הוואטסאפ של הננו:

פרשת "דברים"

פניני היים

תורתו של הרב דרוקמן זצ"ל סביב שולחן השבת

לְשִׁשׁוֹן וּלְשִׁמְחָה וּלְמַעֲדִים טוֹבִים

היא הרס ושממה, אך האדם שמכיר את התוכנית המלאה, אינו רואה כאן הרס, כי אם את שלב הבנייה הראשוני - הכשרת הקרקע להקמת מבנים משובחים ומשוכללים יותר.

זוהי ההסתכלות הנכונה על כל הצרות והייסורים שחווה עמינו במהלך ההיסטוריה. מטרת כל הצרות והייסורים היא הצמחת מציאות משוכללת ומתוקנת הרבה יותר. כדי להגיע לתקומה גדולה ומשוכללת יותר מהמציאות הישנה, יש הכרח להחריב תחילה את המציאות הישנה המקולקלת. על-פי ההסתכלות הזו מובן כיצד **חורבן בית שני הוא אבן הפינה לבית שלישי.**

דברים אלו רמוזים בתפילת שמונה-עשרה. בברכה המתייחסת לביאת המשיח אנו אומרים: "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח... **מצמיח** קרן ישועה". השימוש בלשון "צמיחה" ביחס לגאולה המשיחית מלמד אותנו עקרון חשוב ביותר. תהליך צמיחת הצמח, בתחילתו, כרוך בריקבון. הזרע שוקע באדמה, בבוכ, הולך ונרקב. אם נעצור כאן נראה תמונת שממון והרס, אך זהו רק **שלב** בתהליך. מתוך ריקבון זה יוצאים שורשים ולאחר מכן גבעול קטן, אשר יצמח ויעלה מעלה מעלה וייהפך לצמח יפה וגדול. כך גם בתהליך הגאולה - מתוך החורבן צומחת המציאות המשופרת והמשוכללת, כפי שהיא צריכה להיות.

זו הסיבה לכך שהצומות ייהפכו לחגים - כשגיע לגאולה השלימה נבין שהגענו אליה אך ורק כתוצאה ממה שעבר עלינו - אז נוכל לתפוס שכל מה שעבר עלינו היה בכדי להביאנו למקום בו אנו נמצאים כעת. זוהי טענת רבי עקיבא לחבריו - ללא נבואת החורבן - אי אפשר להגיע לנבואת הבניין השלם, בכך ניחם רבי עקיבא את חבריו.

זו האמת על הצומות, שתתברר לנו עם גאולתנו השלימה. בינתיים איננו חשים בכך, יש צום ואבל, אך עם כל מלוא האבל והכאב, מבטו העמוק של רבי עקיבא רומז לנו כבר עכשיו לאן הכל מוביל. עניינו האמיתי של החורבן הוא להרוס ולהחריב את השליה והקלקול, לבטל את הרע ולהוביל לטוב הגדול ביותר, שיתגלה בבניין השלם והנצחי של בית המקדש השלישי, שייבנה במהרה בימינו, אמן!

בספר זכריה (ח, יט), אומר הנביא בשם ד', שלעתיד לבוא, כל ימי האבל ייהפכו לימי שמחה: "כֹּה אָמַר ד' צְבָאוֹת: צוֹם הָרְבִיעִי וְצוֹם הַחֲמִישִׁי וְצוֹם הַשְּׁבִיעִי וְצוֹם הָעֶשְׂרִי יִהְיֶה לְבֵית יְהוָה לְשִׁשׁוֹן וּלְשִׁמְחָה וּלְמַעֲדִים טוֹבִים וְהָאֵמֶת וְהַשְּׁלוֹם אָהְבוּ".

אין ספק שזוהי נבואה המרנינה את הלב, שהרי אם כך ניבא הנביא, ודאי שכך יקרה. אך יש לשאול על דברים אלו שאלה גדולה: מה הסיבה לכך שהצומות ייהפכו לחגים? ניתן להבין שלעתיד לבוא, כאשר נגיע אל הגאולה השלימה, וייבנה בית המקדש השלישי - שוב לא נצטרך להתאבל ולהתענות, אך מכאן ועד להפוך את ימי האבל לימי חג יש מרחק גדול! מדוע נחגוג דווקא את יום החורבן?

לפני שנענה על שאלה זו, נעיין בנקודה נוספת. הגמרא במסכת מכות (כד, ב) מספרת כי כאשר גדולי החכמים שחיו בסמוך לחורבן הבית ראו שועל יוצא מבית קדשי הקודשים הם התחילו לבכות, ואילו רבי עקיבא, באופן מפתיע, התחיל לצחוק. כאשר החכמים שואלים לפשר צחוקו הוא מפנה אותם לדברי הנביא ישעיהו (ישעיהו ח, ב), אשר באחת מנבואותיו מזכיר שני נביאים יחדיו כ"עדים": אוריה הכהן וזכריהו בן יברכיהו. רבי עקיבא הסביר כי נבואת הגאולה של זכריה תלויה בקיום נבואת החורבן של אוריה: אילולא שתתקיים נבואת החורבן, לא תוכל נבואת הבניין להתקיים, אך כעת שראינו את נבואת החורבן מתקיימת, אנו בטוחים שנבואת הגאולה מתקיימת.

גם כאן אנו עומדים ותמהים: **לולא התקיימה נבואת החורבן, לא היינו זקוקים כלל לנבואת הבניין!** אם אין חורבן - אין צורך בבניין! וכי לא היה מוטב שהמקדש לא ייחרב מאשר שייחרב וייבנה מחדש?!

ניתן לענות על שתי השאלות הללו על-ידי משל. כל בר דעת מבין שכשרוצים לחדש שכונה ישנה שבתיה מטים ליפול, מן ההכרח הוא תחילה להחריב את הבתים הישנים. במבט פשוט, החרבת הבתים הישנים

כדי להגיע לתקומה גדולה ומשוכללת יותר מהמציאות הישנה, יש הכרח להחריב תחילה את המציאות הישנה המקולקלת

פניני היים אולפין

תורתו של הרב דרוקמן זצ"ל סביב שולחן השבת

לא מבינים מה חסר לנו

דבר ממה שאמרת לו. הוא אף פעם לא ראה צבע תכלת, ולא איך שמש נראית ולא את מראה הים. אין לו את חוש הראיה שיש לנו, ולכן אין לו יכלת להבין מה זו שקיעה". ופתאום אביעד הבין מדוע ליאור לא התלהב מהשיר. איזה פער ענק יש בין לשמע את השיר עם מנגינה, לבין תאור של מה שקורה בכל שלב. אין שום אפשרות להכיר ולהנות באמת מבלי לשמע את בצוע השיר עם המנגינה!

בערב בין מנחה לערבית, נכנס אביעד ללמוד ילדים. הרב יצחק תאר את הקדשה של בית המקדש והשראת השכינה, אך לבסוף צין את ששמע מהרב דרוקמן: "כמה שנדבר על בית המקדש ומעלתו הרוממה, לא נוכל להבין מה הפסדנו ועד כמה הוא חסר לנו. אף פעם לא חוינו השראת שכינה ממילא איננו מסגלים להבין מה חסר אדם שהגיע למקדש, כמה אור זה מכניס לו בנשמה ואיך זה משנה אותו לגמרי. זה כמו לנסות לתאר מנגינה נפלאה למי שלא שמע אותה מעולם. אין אפשרות להבין מנגינה רק על ידי דבור. זה כמו לתאר לאדם עור תאור של נוף יפה – אין לו בכלל את החושים ואת היכלת להבין את הדברים הללו והוא לא יבין כלום. כך לצערנו בית המקדש כל כך רחוק מאתנו, ואנחנו אפילו לא יודעים על מה אנחנו מצטערים וכמה שהמציאות של בית מקדש חסרה לנו". הרב יצחק סיים ושר עם הילדים את השיר החדש 'שיבנה בית המקדש', ואביעד חייך לעצמו שאת סוף השעור הוא כבר חוה בעצמו במהלך היום.

השיר החדש שהוציא הזמר יענקל'ה זמרתו למלות התפלה 'שיבנה בית המקדש' הפך ללהיט. כלם דברו על הקצב המדהים של המנגינה ועל קולו הנפלא של יענקל'ה.

כעבר כמה ימים אביעד דבר עם ליאור על השיר, והתפלא לשמע שהוא אינו מכיר אותו. ליאור אמר שישמע בערב, אבל אביעד הזכיר לו: "אנחנו כבר בשלשת השבועות ולא תוכל לשמע את השיר. אבל אני אתאר לך אותו ותוכל להבין איזה שיר מיוחד זה. זה מתחיל בקצב שקט עם גיטרה, ואז נכנסים התפים, ואז שומעים את קולו של יענקל'ה ואז שומעים חצוצרה ואז יענקל'ה שר בקול גבוה ואחר כך..." וכך תאר אביעד במשך כמה דקות את השיר ושאל: "נכון שיר יפהפה?". ליאור שתק במבוכה, ואביעד התפלא שליאור לא נהנה מהשיר כמו כלם, אך מהר ללכת משם ולהוציא את אחיו הקטן יוסל'ה שבגן מהקיטנה.

הם נכנסו למכלת, ובתור ממולם עמד יאיר השכן שלהם, שהיה אדם עור מלדה. יוסל'ה ספר ליאור שהיום הם צירו בקיטנה שקיעה של השמש בלב ים. יאיר חייך ואמר שהוא מעולם לא ראה שקיעה, אז יוסל'ה החמוד התחיל לפרט: "זה ממש מראה מדהים! בשמים משתלבים כמה צבעים: תכלת, כתם וצהב, ורואים שככה קוטנטנה של שמש שהולכת ונעלמת, ואז רואים את מי הים בצבע...". הבא בתור בבקשה, אמרה הקפאית וקטעה את תאורו של יוסל'ה. אביעד התאפק שלא לצחק והסביר לאחיו: "יוסל'ה, בגלל שאייר לא רואה, הוא לא יכול להבין שום

תלמידים אספרים

הרב וישיבתו יורדים לגוש קטיף

בתקופת הפנוי מגוש קטיף הרב בקש מכלנו להכנס לנצרים (אז חשבו שנצרים יהיה הישוב הראשון שיפונה, בפעל הוא היה הישוב האחרון שפונה). שהינו בנצרים ולמדנו שם במשך כחדש ימים. כשהתחיל הפנוי ברחבי הגוש הרב היה יוצא יום יום להיות בשטח ולנסות להרגיע את הרוחות, וכל ערב הרב חזר לנצרים וישב עם בחורי הישיבה ממש כמו מדריך בישיבה התיכונית ומספר מה קורה בשטח ועונה על שאלות קשות שהחבר'ה שואלים. אני לא זוכר את תכן השיחות אבל אני זוכר את היחס שהרב נתן לנו בשעה קשה שהיתה לנו ואני זוכר את ההסתכלות הכללית על המארות שהיו לו, המפגשים האלו העצימו בי את התחושה שהרב הוא לא רק תלמיד חכם עצום אלא מנהיג צבורי שאין כדגמתו.

יש אבק סיפור אישי
או הרב דימוקאן שתרצו
אפרסם בפניה זו?

שלחו לכתובת האימייל:
amirbrow@gmail.com

הפרסום נתון לשיקול דעת המערכת

מתוך: **ואשיבה**,
משפחה, עם וארץ, עמ' 170

פניני היים

תורתו של הרב דרוקמן זצ"ל סביב שולחן השבת

בניין בית המקדש בימינו

ש האם עלינו לשאוף לבנות את בית המקדש כבר בימינו, או שעלינו להמתין שירד באש מן השמיים? לפיכך, עד כמה צריך לפעול בימינו לקידום ענייני המקדש, כגון: הכנת כלים או בגדים למקדש, לימוד עבודת המקדש וכן הלאה?

ארצה: תחילה - להעמיד עליהם מלך, לאחר מכן - להכרית זרעו של עמלק, ורק אחר כך - לבנות את בית הבחירה. **יש סדר**, קודם כול צריך למנות מלך, לבסס את הבניין החומרי של מדינת ישראל, ורק אחר כך להשלים את הקומה הרוחנית - לבנות את בית הבחירה.

ת הרמב"ם פוסק בתחילת הלכות בית הבחירה שישנה "מצות עשה לעשות בית לד', מוכן להיות מקריבים בו הקרבנות, וחוגגין אליו שלש פעמים בשנה, שנאמר: 'וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ'. אם יש מצווה בדבר, ברור שהקמת בית המקדש מוטלת עלינו.

אומנם חשוב לעסוק בצד המעשי של המקדש, אך צריך להיזהר שלא להגזים בזה, לא לעשות מעשים הנראים לציבור מוזרים, כי הדבר רק מרחיק. את בית המקדש לא יבנו יחידים וקבוצות - אלא עם ישראל יחד, ולכן צריך להביא את העם כולו לדרגה של השראת שכינה.

עבודת הקודש הזאת, של חינוך העם לקדושה, אינה פחותה בחשיבותה ממעשיים חיצוניים של עיסוק במקדש ובכליו.

עם ישראל צריך להבין מהי קדושה, להכיר בערכה ולהזדהות עימה, שאם לא כן, תיראה לו עבודת הקודש כטקסים פולחניים חיצוניים, וממילא לא ירגיש כל חיבור אליה, והמקדש לא ימלא את ייעודו.

רק ד' יכול לקבוע מתי נגיע לשלב המתאים לבניין המקדש, ונראה כי טרם הגענו לשם. אומנם היה ראוי שאחרי מלחמת ששת הימים נשלוט בהר הבית ביד רמה, אך ייתכן כי המציאות מגלה לנו שטרם הגענו לשלב הזה. ייתכן כי כל העיכובים הטכניים הם ביטויים לעיכוב המהותי, שעם ישראל טרם הגיע לשלב המתאים של השראת השכינה.

עד שנגיע למצב הרוחני המתאים, עלינו להגביר את הקדושה בישראל. עבודת הקודש הזאת, של חינוך העם לקדושה, אינה פחותה בחשיבותה ממעשים חיצוניים של עיסוק במקדש. ואף שאין סתירה בין הדברים, ולצד החינוך לתורה ולקדושה, ראוי שנחזק בעם את חיבת המקדש על ידי מעשים חיצוניים וחיזוק הריבונות שלנו בהר הבית, אך בסופו של דבר צריך לזכור כי חינוך העם לתורה ולמצוות, לקדושה ולטהרה, הוא הדרך שתוביל אותנו לבניין המקדש השלישי הקבוע והנצחי, במהרה בימינו!

עם זאת, יש מרבתינו הראשוני שאמדו כי בית המקדש השלישי עתיד לרדת מן השמיים, אך יש המיישבים זאת בדרישת לשון התפילה: "בנה ביתך כבתחילה וכוון מקדשך על מכונו והראנו בבנינו ושמחנו בתיקונו": "הראנו בבנינו" - שנראה אותו יורד מן השמיים; "ושמחנו בתיקונו" - אנחנו נצטרך לתקן אותו, להשלימו, וכן נקיים את המצווה לבנותו.

כל העיסוק היום במקדש, של הכנת כלים ובגדים ולימוד עבודת המקדש, ודאי מועיל לעורר כיסופים למקדש, מחזק את חיבתו ומקרב את הלב לעבודתו. על כן, לעיסוק במקדש יש ערך רב, בלי קשר לשאלה אם אנו נבנה אותו מן המסד ועד הטפחות, או שירד מן השמיים.

יש החפצים כבר היום להקים ממש את המקדש, אך צריך לדעת כי בית המקדש אינו סתם בית שבונים, קירות שמעמידים, אלא - "מְכוּן לְשִׁבְתָּהּ עוֹלָמִים", מקום לגילוי שכינה. על כן, ההתקדמות האמיתית לבניינו תלויה **בהגברת הקדושה שבתוכנו.**

בית המקדש הוא הפסגה והשלמות, ואנו ודאי שואפים שייבנה במהרה, אך כדי להגיע לפסגה הזאת יש צורך לעבור עוד שלבים רבים וחשובים. אנו מתפללים יום-יום לבניין המקדש, והתפילות שלנו מלאות כיסופים וערגה להקמתו, אך כדי שיוכל באמת למלא את ייעודו, להביא להשראת שכינה בישראל, צריך להיזהר מדילוג על שלבים.

הרמב"ם מציין שלוש מצוות המוטלות על ישראל בהיכנסם